Heinricus Kopp pos-
sidet me . 1544 .
Verbum domini manet in æternum .
Initium sapientie timor domini
Superbis resistit deus
Anno domini
MDXLIIII
A.
AM.
h.
4

eral Your
Notes

Ex libris Philippi Erharti pfaln:

Anno incarna-
tionis Jesu Christi
1 5 2 6 1

Elementa linguae [illegible]

ELEMENTA GRÆCÆ LINGVAE IN PVERORVM uſum comportata.

Collegii Soc. Jesu Treviris.

1:3
131

Norimbergæ apud Iohan. Petreium,
Anno M. D. XLI.

6143
Stadtbibliothek
Trier

Literæ quibus omnia apud Græcos ſcribuntur, ſunt uiginti quatuor.

Α α ∂ α	ἄλφα	Alpha	a
Β β ϐ	βῆτα	Vita	b
Γ γ Γ Γ	γάμμα	Gamma	g
Δ δ Δ	δέλτα	Delta	d
Ε ε ϵ	ἒ ψιλὸν	Epſilon	e tenue.
Ζ ζ ζ ξ	ζῆτα	Zita	z
Η η η	ἦτα	Ita	i
Θ θ ϑ	θῆτα	Thita	th
Ι ι	ἰῶτα	Iota	i
Κ κ	κάππα	Kappa	k
Λ λ	λάμβδα	Lambda	l
Μ μ	μῦ	My	m
Ν ν ν ν	νῦ	Ny	n
Ξ ξ ξ	ξῖ	Xi	x
Ο ο	ὂ μικρὸν	Omicron	o paruum.
Π π π ϖ	πῖ	Pi	p
Ρ ρ	ῥῶ	Rho	r
Σ σ C σ ς ς	σῖγμα	Sigma	ſ
Τ τ Τ	ταῦ	Taf	t
Υ υ	ὖ ψιλὸν	Ypſilon	y
Φ φ	φῖ	Phi	ph
Χ χ	χῖ	Chi	ch
Ψ ψ	ψῖ	Pſi	pſ
Ω ω	ὠμέγα	Omega	o magnũ.

PHœnices primi literarum inuentores fuiſſe traduntur, quamuis alij Syros, alij Mercurium apud Aegyptios aſſerunt. In Græciam certe Cadmum Phœnicen XVI. attuliſſe conſtat, α ϐ γ δ ε ι κ λ μ ν ξ π ρ σ τ ω. Eis in Troiano bello Palimedem addidiſſe quatuor, η ψ φ χ. Poſtea enim Simonidē Elegū totidem, υ ζ ο θ.

Tria accidunt unicuiq; literæ. Nomen Figura, Poteſtas. Nomen literæ eſt, quo appellatur. Figura quidem literæ eſt, qua notatur. Poteſtas eſt literæ pronunciatio.

DE DIVISIONE LITERARVM

Literæ in uocales & conſonantes diuiduntur.

Vocales ſunt ſeptem.

α ε η ι ο υ ω, quæ per ſe efferuntur, ſine alterius adminiculo.

VOCALES DIVIDVNTVR trifariam.

In mutabiles & immutabiles. In longas, breues, & ancipites. In præpoſitiuas & ſubiunctiuas.

Mutabiles ſunt tres.

α ε ο. Ita appellatæ, quòd in uerborum præteritis mutantur, ut α & ε, in η. Et ο in ω, ut αἰνῶ in præterito ᾔνουν, ἐλεῶ in præte

rito

rito ἠλεέον, ὀνομάζω in præterito ὠνόμαζον, ἐθέλω ἤθελον, ὀφείλω ὤφειλον.

Immutabiles ſunt quatuor. η ι υ ω. dictæ quòd in præteritis non mutentur, ut ἡκῶ ἡκόν, ἰξεύω ἴξευον, ὑβρίζω ὕβριζον, ὠφελῶ ὠφέλον, uertitur itaque ε in η ubique, exceptis uerbis quatuordecim, in quibus ε aſſumit ι, ut ἔχω εἶχον.

SECVNDA VOCALIVM diuiſio.

Vocales ſemper longæ ſunt duæ, η & ω. Semper breues item duæ, ε & ο. Ancipites ſeu communes, quæ poſſunt eſſe breues & longæ, α ι υ. Sed ſciendum, ε & ο ita eſſe breues, quod poſitione tamen prolongentur. Et η & ω ita eſſe longas, ut ſequente uocali alia immediate breuiari poſsint, ut eſt apud poetas.

TERTIA VOCALIVM diuiſio.

Vocales præpoſitiuæ ſunt quinque, α ε η ο ω. Ita dictæ, quoniam ſubiunctiuis præpoſitæ, diphthongos faciunt. Subiunctiuæ duæ, ι & υ, quoniam præpoſitiuis in conſtitutione diphthongorũ ſupponuntur. Ex α & ι fit diphthongus αι. Ex ε & ι fit diphthongus ει.

DE DIPHTHONGIS QVAE ex uocalibus fiunt.

Diphthongus eſt, quando duæ uocales iunguntur: ſemper enim diphthongi ex duabus uocalibus & præpoſitiua & ſubiunctiua cōflantur, quarum aliæ propriæ, aliæ impropriæ ſunt.

Diphthongi propriæ ſunt ſex, & dicuntur εὔφωνοι, id eſt beneſonæ.

αι	facit legendo	æ, ut αἴγης ægis.
αυ		au, cū u conſonante αὐλή.
ει		i longū, ut χεὶρ chir, εἰς is.
ευ		eu cū u conſonāte, ut εὖγε.
οι		i longum, ut οἴμοι imi.
ου		ou cū u conſonante, ut οὐκ.

Quia non habent aliud u Græci, niſi diphthongum ου.

Diphthongi impropriæ ſimiliter ſex.

ᾳ	facit legendo	a, ut ᾄδω ado.
ῃ		i, ut τῇ μούσῃ ti muſi.
ῳ		o longum, ut ἡ παλινῳδία.
υι		i longū, ut ἅρπυια harpyia.
ηυ		iu cū u conſonante, ut ηὖδα.
ωυ		ou cum u conſonante, ut ὠὗτος outos pro αὐτός.

Quarum tres ſunt ἄφωνοι, id eſt aſonæ, non ſonantes ᾳ ῃ ῳ, & reliquæ tres ſunt κακέφωνοι maleſonæ, ηυ ωυ υι.

Veteres non ſubſcribebant iota, ſed ad ſcribebant ſic: τῶ αἰνείαι to ænia, τῆ μούσηι ti muſi, τραγωιδία tragœdia. Quod in codicibus antiquis licet uidere, minore tamen iota α η ω literis quibus adſcribitur, & eiuſdem ferè quantitatis, cuius eſt apud nos, quod ſubſcribitur. Quæ antiqua ſcribēdi conſuetudo adhuc remanet in grandioribus literis, ſic ΤΩΙ ΛΟΓΩΙ to logo.

Item duo puncta ad caput diphthongi poſita, dirimunt eam, adeo, ut quælibet uocalis faciat ſyllabā. Homerus, οὔτοι ἐγὼ θέος εἰμι τί μ' ἀθανάτοισιν ἐΐσκεις, latine ſic: Neq; ego Deus ſum, quid me mortalibus comparas? Quo loco ultima dictio carminis ἐΐσκεις tres continet ſyllabas, prima diphthongo conciſa. Sic apud Latinos phaëton triſyllabon eſt pari ratione.

CONSONANTES SVNT ſeptemdecim.

β γ δ ζ θ κ λ μ ν ξ π ρ σ τ φ χ ψ.

Quarum aliæ ſunt Mutæ, aliæ Semiuocales.

Mutæ ſunt nouem, β γ δ κ ϖ τ φ χ ψ.

Quarum aliæ ſunt Tenues, Mediæ & Craſſæ.

Tenues, id eſt, nihil aſpirationis in ſe

continentes. Craſſæ, hoc eſt, aſpiratæ illa rum. Mediæ illarum, nec ſpiritus exper- tes, nec plenæ ſunt.

Tenues		habent medias		& aſpiratas	
	κ		γ		χ
	π		β		φ
	τ		δ		θ

Semiuocales ſunt octo.

ζ ξ ψ λ μ ν ρ σ, mutis enim perfectius ſo nant, & diuiduntur in duas partes. In du plices, & immutabiles ſiue liquidas.

Duplices ſunt tres.

ζ ξ ψ. Sic dictæ, quoniam unaquæque il- larum uim habet duarum conſonantium, ζ ualet σ δ, ξ ualet κς, ψ ualet πς.

Immutabiles ſunt quatuor.

λ μ ν ρ (Sigma σ ſemper manet ſemiuo calis) et ita ſunt appellatæ, quoniam nun quam mutantur in declinationibus nomi num, ut νέϛωρ νέϛωρος, & uerborum, φάλλω in futuro φαλῶ.

σ μονόδικον dicitur, ſiue ἄσημον, id eſt, ſui cuiuſdam iuris, & quaſi nulla admodum nota inſignis. Colliditur autem aliquan- do in carmine ſequēte mox in alia dictio ne uocali. Vt apud Martialem latinum poetam, ſed fermè in Græcis dictionibus uides accidiſſe, libro Epigrammatum 5.

Sardo

Sardonychas, Smaragdos, Adamantas, & Iaſpidas uno. Quo uerſu poſtrema ſyllaba dictionis Smaragdos, & item ſequẽtis dictionis, Adamantas hac ratione colliduntur.

SEMIVOCALES ALIAE ſunt p̃poſitiuæ, aliæ ſubiũctiuæ.

Omnes præpoſitiuæ ſunt ita, quòd incipere poſſunt dictionem, ſed non omnes ſubiunctiuæ, ita quòd finire dictionẽ poſſint, ſed ſolæ ν ϱ ς ξ ψ. Aliæ præter has, nõ finiunt dictionem niſi barbaram.

DE CONSONANTIBVS tres regulæ.

Omnis cõſonans media inter duas uocales, ad poſteriorem uocalem pertinet, etiam in Ectlipſi, & in Apoſtrophe, ut κατ᾽ ἐκεῖνον, ubi τ pertinet ad ſyllabam poſterioris.

Quæcunq; conſonans in principio dictionis cum alia conſonante poteſt conſtrui, etiam in medio dictionis non ſeparetur. Quæcunq; autem conſonantes nõn poſſunt in principio conſtrui, eas ubicũq; reperiuntur, ſeparare conuenit.

Duæ cõſonantes repetitæ, nunq; ſimul cõſtruunt̃, ſed ad diuerſas ſyllabas p̃tinẽt.

Mutæ tantam habent inter ſe cognati onem, ut tenues ſæpe tranſeant in aſpira tam & mediam. Item aſpirata in tenuem, mediamq́ꝫ. Rurſus media in tenuem atqꝫ aſpiratam, quod facile exemplis patet.

κ in fine dictionis ſequente uocali aſpi rata, tranſit in ſuam aſpiratam χ, ut οὐχ, οὕ τως ἐστὶν, pro οὐκ ἔστιν οὕτως.

τ tranſit in θ ſequente uocali aſpirata, ut αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα, pro, αἰδεῖσθαί τε ἱερῆα.

π tranſit in φ, ut, ὑφ' ἕν, pro ὑπὸ ἕν.

Quæ tranſmutatio perpulchre etiam depræhenditur in cōiugationibus uerbo rum. Nam ideo prima coniugatio Bary- tonorum habet φ ante α in præterito, qa in præſenti eſt uel β tenuis, uel π media, uel πτ, uel ipſum φ, ut λείπω λέλειφα, λείβω λέλειφα, τύπτω τέτυφα, γράφω γέγραφα. In futuro uero ψ, quæ ualet πς, ἀπὸ π φ πτ in præſenti, ut τύψω pro τύπσω.

Eodem modo ſecunda coniugatio Ba rytonorum ideo habet in præterito χ, qa in p̃ſenti eſt γ media, uel κ tenuis, uel κτ, uel ipſum χ, ut λέγω λέλεχα, πλέκω πέπλε- χα, πέκτω πέπεχα, λέχω λέλεχα. In futuro ue ro tranſeunt in ξ, quia ualet quod κ tenue

&

σ, eſt enim ξ κς, ut λέξω pro λέκσω. Mutantur etiam aſpiratæ in ſuas tenues in præteritis geminantibus primam, ſic φύω πέφυκα, χαλέπτω κεχάλεφα, θαυμάζω πεθαύμακα, quod fit ad euitandam cacophoniam, id eſt diſſonantiam.

Præterea in præteritis paſsiuis mediæ ꝑ aſpiratis ponuntur ante μαι. γ pro χ, ut λέλεχα λέλεγμαι, β ꝑ φ, ut τέτυφα deberet eſſe præteritũ paſsiuum τέτυβμαι, ſed qa ante μ non admittitur β, tranſmutatũ eſt β in μ, ut τέτυμμαι pro τέτυβμαι, γέγραμμαι pro γέγραβμαι. Rurſus mediæ tranſeunt in aſpiratas ſic: λέλεγμαι ἐλέχθην. γ in χ τέτυμμαι pro τέτυβμαι ἐτύφθην. β in φ. Item in tenues, ut λέλεγμαι λέλεκται, γ in κ. τέτυμμαι pro τέτυβμαι, τέτυπται, β in π.

DE PRONVNCIATIONE literarum.

Α α profertur ut noſtrum a latinum, ut ἀγαθὸς agathos, ἀλλὰ alla.

Β β profertur per u conſonantem leniter ut βάρβαρος uaruaros, βαβαὶ uauæ, latine tamen barbarus.

Γ γ legitur ut noſtrum g, ut γέγραφα ge grapha

grapha. At ſi ipſum p̃cedit aliud γ uel ξ uel χ, legitur ꝑ γ ipſum ν, ut ἄγγελος angelos, σφίγξ ſpinx, ἐγχειρίδιον enchiridion. Quòd ſi præcedit κ, ipſum γ legitur per ν, & κ per γ, ut ἀνάγκη anangi

Δ δ tenuius profertur apud Græcos q̃ꝫ Latinos, ut δαίδαλος Dædalos.

Ε ε eſt e breue, rotundo ore non diducto proferatur, ut ἐγὼ ego.

Ζ ζ duplex litera eſt, & in ea δ nonnihil ſubſibilat, ualet enim σ δ, ut ζάθεος zatheos.

Η η per i ſemper legitur, ut φήμη phimi, ſecus tamen uenit ad Latinos, Latini enim in e uertunt.

Θ θ ualet th, & ipſum propter aſpirationem ſubſibilat, ut θάνατος thanatos. A τ quidem incipit, ſed in ſibilum anſerinum fermè expirat.

Ι ι facit i, & uocalis ſemper eſt, non tranſit in conſonantem, ut ἰησοῦς, ergo per tres ſyllabas apud Græcos legendum, ἴακχος Iacchos.

Κ κ facit c, ut κορύδων Corydon, pleriq́ꝫ p̃ k proferunt, non per c, ut alludit ad σ, καῖσαρ kæſar, non ſheſar, quãuis multi ſecus.

Λ λ fa-

Λ λ facit l ante i, uel ſimilem ſonum, per inde profertur ac lij, ubi prius i ſit conſonans, ut λάλος lalos.

Μ μ facit m, ut μορμῶ mormo.

Ν ν facit n, & quemadmodum λ ante i fortificatur, quaſi dicas, Ni ub pin, ut ναί næ. Item ν ante β μ π in compoſita dictione, in ſcripturam & prolationem literæ μ mutatur, ante uero λ in ipſum λ. Eiuſdem ν in diuerſis dictionibus ante β μ ϖ nō mutatur quidem ſcriptura, ſed prolatio fit per μ, idq́; ſi in medio non fiat diſtinctio, quæ legentē ſiſtat.

Ξ ξ eſt noſtrū x, ut ξανθόθριξ xanthothrix.

Ο ο facit o paruum, & differt ſola quantitate ab ω, ὀβέλισκος oueliſcos.

Π ϖ legitur ut noſtrum p, ut πάππα pap pa, ſed præcedēte μ per b noſtrum profertur, ut πέμπω pembo, pariterq́; præcedente ν, quanquam in diuerſis dictionibus, ut τὸν ϖετρὸν ton betron.

Ρ ρ facit r, ut ῥώμη Rhomi.

Σ σ ſonat ut apud nos ſ, ut σάρξ ſarx.

Τ τ profertur ſicut apud nos, ut τάλαντον talanton, ſed præcedente ν profertur ut noſtrum d.

Υ υ ſonat ut apud nos y, ut ὕμνος hymnos

Φ φ facit ph, ut φίλος philos.
Χ χ facit ch, ut χριςὸς Chriſtos.
Ψ ψ facit pſ, ut ψίξ pſix, ψελλίζομαι pſellizomæ.
Ω ω facit o lōgū, ut ὤκα oca, χιτὼν chiton.

QVEMADMODVM LITERAE ac diphthongi Græcæ in Latinum transferantur.

α mutatur in a, ut κάλαθος Calathus, interdum in e, ut τάλαντον talētum. Item in i, ut κάναςρον caniſtrum. Item in o, ut μάρμαρον marmor, κάρυλος corylos, & in u, ut ἡρακλῆς Hercules, hyperthesi τȣ̃ κ. Et in æ diphthongum, ut ασκληπιὸς æſculapius.

β mutatur frequentiſsime in b, ut φοῖβος Phœbus, βάρβαρος barbarus. Aliquādo in p, ut βαβαὶ papæ, quanquam & Græci παπαὶ dicunt. Item in ph, ut θρίαμβος triumphus.

γ mutatur in g, ut γώβιος gobius, γένος genus. Vertitur etiam in n in his dictionibus, quæ apud Græcos commutarunt ν in γ, ſequentibus γ κ χ ξ, ut ἄγγελος angelus, δίφθογγος diphthongus, ἄγκυρα ancora, ἀγχίσης Anchiſes, σφὶγξ ſphinx. Quoniam

niam ante γ κ χ ξ non admittitur ν apud Græcos, mutatū eſt ν in γ, quod Romani rurſus in n cõmutarunt. Etſi antiqui Græcam orthographiam obſeruantes aggelus diphthoggus ſcribebãt p duplex gg.

δ mutatur in d, ut Διδὼ, δαίμον dæmon, interdum in b, ut δὶς bis, & in l, ut ὀδυσσεὺς Vlyſſes, ſicut apud nos, ut ſedes ſella. Nã d & l inuicem ſibi cedunt.

ε pſilon mutatur in e breue, ut ἐγὼ ego, γένεσις Geneſis.

ζ remanet, ut ζάκυνθος zachynthus, ζέφυρος zephyrus, interdū mutatur in geminum ſſ, ut μάζα maſſa, πατρίζω patriſſo.

η eſt e longum, ut πηνελόπη Penelope, πηνελόπης Penelopes, ἡρακλῆς Hercules. Interdū mutatur in a lõgum, ut μήτηρ mater, νηὶς nais, φήμη phama, σίνηπι ſinapi, θρήκη

θ mutatur in th aſpiratum, ut θρήκη thrace, θυρσὺς Thyrſus. Interdum in ſuam tenuem, ut θρίαμβος triumphus. Item in ſuã mediam d, ut θεός Deus, θέα Dea.

ι mutatur in i modo lõgū, modo breuẽ ut ἀγχίσης Anchiſes, νεσορίδης Neſtorides.

κ mutatur in c, ut κακὸς. Interdum in ſuam mediam g, ut κώβιος gobius. Item in p, ut λύκος lupus.

λ muta

λ mutatur in l, ut πάλλας Pallas, λύρα lyra, λύξ lux.

μ mutatur in m, ut γραμματικός grammaticus, στέμμα ſtemma, μελπομένη Melpomene.

ν uertitur in n, ut νύξ nox, ναῦς nauis, νηΐς nais.

ξ uertitur in x, ut ξενοφῶν Xenophon, ξένιον xenion.

ο omicron, mutatur in o breue, ut ὄλυμπος Olympus. Item in u, ut ὀδυσσεῦς Vlyſſes, ſed frequens mutatio eſt o in u in fine dictionis, ut κύπρος cyprus, ὅμηρος Homerus, ἴλιον ilium. Interdũ in e, ut γόνυ genu, πόs pes, ἀλέξανδρος Alexãder, κάπρος cap.

ϖ mutatur in p, ut πασιφάη paſiphae, interdũ in ſuam aſpiratam, quæ eſt apud nos ph, ut τρόπαιον trophæum. Item in ſuam mediam, quæ eſt apud nos b, ut πύξος buxus, ἄραψ arabs.

ρ mutatur in r, ut ῥήτωρ rhetor, ubi ſciendum, omnem dictionẽ quæ apud Græcos ſcribitur per ρ in principio dictionis apud nos transferri cum aſpiratione, ut ῥέα Rhea.

σ uertitur in s, ut σίσυφος Siſyphus. Interdum in x, ut αἴιας Aiax, πίστρις piſtrix. Item

Item in t, ut σὺ tu, σὲ te.

τ mutatur in t, ut τρωία Troia, τάνταλος Tantalus. Inuenitur etiam mutatum in σ, ſigma præcedente, ut ὀστᾶ oſſa.

υ plerunq; remanet, ut ἱερώνυμος Hieronymus, συνώνυμον ſynonymum, tranſit etiam in u, ut ῥώμυλος Rhomulus, πύξος buxus, σῦς ſus, μῦς mus, τύλη tule.

φ uertitur in ph, ut φιλόσοφος philoſophus. Aliquando in ſuam tenuem, ut σφαῖρα ſpæra. Et in ſuã mediã, ut ἄμφω ambo.

χ mutatur in ch, ut χρύσης Chryſes, χρυσόστομος Chryſoſtomus, χριστὸς Chriſtus.

ψ mutatur in ps, ut αἰθίοψ æthiops. Aliquando in bs, ut ἄραψ arabs, ἄψυρτος abſyrtus.

ω mega tranſit in o longum, ut ὠκεανὸς Oceanus, εἴδωλον Idolum.

QVO NAM MODO DIPHthongi Græcæ ad nos ueniant.

αι mutatur in æ diphthongon, ut αἰνείας Aeneas, ἑβραῖος Hebræus. Interdum diuiditur, ut αἴιας Aiax, μαῖα Maia.

αυ uertitur in au, ut αὐλὴ Aula, θησαυρὸς theſaurus.

ει mutatur uel in e longum, ut ἀχιλλεῦ ος Achilleus, καλλιόπεια Calliopea, uel in i longum, ut νεῖλος Nilos, εἴδωλον Idolum, θάλεια Thalia.

ευ mutatur in eu diphthongum, ut θησεῦς Theſeus, εὖγε euge.

οι mutatur in œ diphthongum, ut φοῖβος Phœbus, οἰνοφόρον Oenophorum.

ου mutatur in u longum, ut μοῦσα muſa, οἰδίπους Oedipus.

¶ De diphthongis improprijs.

ᾳ cum iota ſubſcripto tranſit in æ diph thongum, ut τῇ λήδᾳ huic ledæ.

ῃ cum iota ſubſcripto tranſit in æ diphthongum, ut τῷ ποιητῇ huic Poetæ.

ῳ cum iota ſubſcripto tranſit in œ diph thongum, ut ἡ κωμῳδία hæc comœda, ἡ τραγῳδία hæc tragœdia.

¶ Accentus ſiue toni, tres.

´ Acutus, & dicitur ὀξεία, quo eleuamus ſyllabam, ut hominumq; deumq;.

` Grauis, βαρεῖα, qui deprimit ſyllabā. hūc tonum habet omnis ſyllaba, quæ non habet uel acutum uel circumflexū, ſed nuſquam ſignatur, niſi quando acutus propter conſequentiam uerborum mu tatur in grauem in fine dictionis.

Circum-

῀ Circumflexus, περισπωμένη, eo acuitur et deprimitur ſyllaba, ut flôs. fit ẽm quaſi ſtatus aliquis & circumflectio in uoce.
Super unamquanqꝫ dictionem horum tonorum ſemper unus collocandus eſt.

Spiritus duo.

῾ Craſſus. δασεῖα. eſt enim noſtra aſpiratio h.

᾿ Tenuis, ψιλὴ, non enim auditur.

Omnis dictio incipiens à uocali, uel habet ſignum aſpirationis uel tenuitatis. Ex conſonantibus nulla ſignatur, quàm ρ, in principio dictionis & in medio, ſi duplicata fuerit, tunc enim prior tenui, poſterior craſſo ſpiritu ſignatur, ſic ῤῥ.

Tempora duo.

– μακρὰ, longum, quo ſignificamus ſyllabam longam, ut Lucretia ſe occidit.

ᵕ βραχεῖα, breue, quo breuem ſyllabam ſignificamus, ut Sol occidit.

Paſsiones dictionum.

ʼ Ἀπόστροφος, id eſt auerſio, eſt quãdo oſtenditur parti orationis deeſſe ultimã uocalem, ut Pirrhin', pro Pirrhine.

‿ ὑφὲν, Subunio, eſt nota, qua utimur cũ duas dictiones coniungimus, quæ natura diuiſæ ſunt, ut antetulit.

, ὑποδιαστολή, Subdiſtinctio, qua non cohærentia diſtinguimus, ut τό, τε. nam τότε aliud ſignificat.

, Et eodem puncto ſententiæ in medio diſtinguuntur.

. Plenæ autem ſententiæ tali puncto.

; Interrogatio apud Græcos hoc modo formatur ;, apud Latinos autem ſic ?.

¨ Notæ ſuper uocales poſitæ, diæreſim ſignificant, hoc eſt, quòd uocales per ſe faciant ſyllabam, ut ἀΐδι πεποίακεν.

DE GRAECORVM NVMERO.

Græci numeros ſuis literis deſignant. Diſtinguunt enim alphabetū in tres octonarios, & ut ad millenarium pertingere poſſent, unicuiq; octonario characterem inſerunt. Primo ϛ, inter ε & ζ. Secundo ϙ in fine. Tertio item in fine ϡ.

Primus octonarius docebit unitatem ad denarium uſq;.

α	β	γ	δ	ε	ϛ	ζ	η	θ
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Secundus octonarius per decem.

ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ϙ
10	20	30	40	50	60	70	80	90

Tertius

Tertius octonarius per centum.

ρ σ τ υ φ χ ψ ω ϡ

100 200 300 400 500 600 700 800 900

Mille autem per ͵α cum uirgula ſubſcripta, & ſic deinceps per alios numeros. Vt nunc eſt annus ab incarnatione ſaluatoris noſtri. ͵αφμα. Inuenitur etiam ſuper poſita uirgula eadem ratione, ſic ά.

Variantur figuræ literarum nonnunquàm, ſi breuitatis uel decoris cauſſa, aut immutantur aut contrahuntur, ut

ualet αν, ut μοῦσ̄ μοῦσαν

ualet ὰν cũ accentu graui, ut τὴν διαφορ̄ διαφορὰν.

ual. ας, ut τῆς ἡμέρ̄, τῆς ἡμέρας.

ual. ᾶς, ut τῆς διαφορ̄, διαφορᾶς.

ualet αις, ut ταῖς μοῦσ̄, μούσαις

ual. αῖς, ut ταῖς τιμ̄, τιμαῖς.

ual. ες, ut αἴαντ̄, αἴαντες.

facit εν, ut τύπτομ̄, τύπτομεν.

facit ὲν, ut μ̄, μὲν.

ualet ης, ut τῆς μούσ̄, μούσης.

ualet ῆς, ut τῆς τιμ̄, τιμῆς.

ual. ην, ut τὴν πηνελόπ̄, πηνελόπην.

ual. ὴν, ut τὴν τιμ̄, τιμὴν.

ual. ης, ut τῆς μούσ̄, μούσης.

ua. ις, ut φύσ̄, φύσις.

ʒ ua.ιν, ut φύσʒ, φύσιν
ˢˢ ua.εισ, ut τῶν δημο-
σθένˢˢ, δημοσθένεις.
ˢˢ ual.εῖς, ut τοὺ γονˢˢ, γο
νεῖς.
ϛ ualet ον, ut τὸν λόγϛ
λόγον.
ϛ ualet όν cũ ac-
centu acuto.
ˢ ua.ὸν cũ graui, ut
τ̃ θεˢ, τὸν θεόν.
ˆ ual. ων, ut τῶν λόγˆ,
τῶν λόγων.
˜ ual.ῶν, ut τ̃ μουσ˜,
τῶν μουσῶν
ϛ ual.ως, ut φύσεϛ, φύ
σεως.
ϛ ual.ῶς, ut πϛ, πῶς.
° ſupra literas ual.οσ
ἄνθρωπ°, ἄνθρωπος.
° ua.ὸς, ut χορ°, χορός.
· ua.εν, ut λέγ·, λέγειν
˜ ua.εῖν, ut εἰπ˜, εἰπεῖν.
ˆ ua.οις, ut λόγˆ, λόγοις
ˆ ua.οῖς, ut θνητˆ, θνη-
τοῖς.
ʒ ualet ους, ut τοὺς λό
γʒ, λόγους.

ʒ ua.οὺς, ut τοὺς θνητʒ
τοὺς θνητούς.
ᾳ ualet α'.
ἀπ̃ ualet ἀπό.
ἀλλ ualet ἀλλ.
αρ uel αρ, ualet αρ.
γαρ'
γαρ
γα'
ualet γάρ.
γα
γα
γα
γεν ualet γεν.
γερ ualet γερ.
γρ uel γρ, ualet γρ.
γρα ualet γρα.
δυν ualet δυν.
δοι ualet δοι.
δρο ualet δρο.
δρω ualet δρω.
δευρ ualet δευρ.
δια
δια
δια
ualet διά.
δι ualet δι.
ει ualet ει.
ει ualet εῖ cũ circũf.
ευ uel ευ, ualet ευ.

ἐν uel ἐν, ualet εν.
ἐρ uel ἐρ, ualet ερ.
ἐς ualet ες.
ἐκ ualet ἐκ.
ἐξ ualet ἐξ.
ἐγὼ ualet ἐγὼ.
ἐπο ualet επο.
ἐστὶ uel ἐστὶ, ualet ἐστὶ.
εἶναι uel εἶναι, ual. εἶναι.
ἐπὶ uel ἐπὶ, ualet ἐπὶ.
ην ualet ην.
σθ ualet σθ.
σθαι ualet σθαι, ut τύ-
πτεσθαι, τύπτεσθαι.
υι ualet υι.
καὶ, καὶ, καὶ, καὶ, καὶ, καὶ ualet καὶ.
κατὰ ualet κατὰ.
κρ ualet κρ.
μαρ ualet μαρ.
μὲν, μὲν, μὲν ualet μὲν.

μεθ ualet μεθ.
μετὰ uel μετὰ, ua. μετὰ.
μάτων ualet μάτων.
μελ ualet μελ.
οἷον uel οἷον, ualet οἷον.
ου ualet ου.
οιω uel οιω ualet οιω.
ὅτι ualet ὅτι.
οι ualet οι.
ορ ualet ορ.
ος ualet ος.
πο, πο, πο ualet πο.
παρ ualet παρ.
παρὰ ualet παρὰ.
περ uel περ ualet περ.
περι, περι, περι ualet περι.
φι ualet φι.
πι ualet πι.
τερ ualet τερ.
το ualet το.
του ualet του
τρι ualet τρι.
σσ ualet σσ.

πρα ualet πρα.
πρι ualet πρι.
προ ualet προ.
πρω ualet πρω.
ρι ualet ρι.
σαι ualet σαι.
σαν ualet σαν.
σω ualet σω.
σι uel σι, ualet σι.
σε ualet σε.
σϖ ualet σϖ.
ς ualet στ.
σχ ualet σχ.
[ligatures] ualet τὸ
τῷ uel τῷ, ualet τῷ.

τῶν uel τῶν, ualet τῶν.
τὸν ualet τὸν.
τῆς ualet τῆς.
[ligatures] ualet τρ.
του uel του, ualet του.
τοῦτο ualet τοῦτο.
τοὺς ualet τοὺς.
τοῦ uel τοῦ, ualet τοῦ.
τα ualet τα.
τι ualet τι.
υν uel υν ualet υν.
υρ ualet υρ.
ὑπὸ ualet ὑπὸ.
φρ ualet φρ.
χρ ualet χρ.
ῶ ualet ῶ.

Literæ quando ſeipſas ſignant, ſuperpoſita quadã linea notãtur, ut ᾱ. Similiter et ꝓpria nomina, ut Δ αβίδ. Nonnũꝗ cũ deſunt literæ, linea directa ſuperponitur, ut ιου ἰησοῦ, χυ χριστοῦ, κυ κυρίου, σρ σωτὴρ, ουνου οὐρανοῦ, πρ πατὴρ, πνα πνεῦμα. Et alia paſſim offendes. Vltima litera declinationẽ oſtendet.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω
τὸ ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γε
νηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν
σήμερον. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. καὶ
μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. ἀλλὰ ῥῦσαι
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ἀμήν. id eſt latine.

ORATIO DOMINICA.

Pater noſter qui es in cœlis: Sanctifi-
cetur nomen tuum. Adueniat regnũ
tuum. Fiat uoluntas tua, ſicut in cœlo &
in terra. Panem noſtrum quotidianũ da
nobis hodie. Et dimitte nobis debita no-
ſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus
noſtris. Et ne nos inducas in tentationẽ.
Sed libera nos à malo. Amen.

ἈΣΠΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ἈΓΓΕΛΟΥ,
πρὸς τὴν ἁγιωτάτην παρθένον.

Χαῖρε κεχαριτωμένη μαρία, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί. καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, ὅτι σωτῆρα ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων, καὶ ἀοράτων, καὶ εἰς ἕνα κύριον ἰησοῦν χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντα. σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφὰς, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκροὺς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

SALVTATIO ANGELI ad beatiſsimam uirginem.

AVe gratia plena Maria, Dominus tecũ, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus uentris tui, quoniam ſaluatorem peperiſti animarũ noſtrarũ.

SYMBOLVM APOſtolorum.

CRedo in unum Deum patrem omnipotentem, factorẽ cœli & terræ, uiſibiliumq́; omniũ, & inuiſibiliũ. Et in unũ Dominũ Ieſum Chriſtũ filiũ Dei unigenitũ, ex patre natũ ante omnia ſecula, lumẽ de lumine, Deũ uerum de Deo uero, genitum non factũ conſubſtantialẽ patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines & propter noſtrã ſalutẽ deſcẽdit de cœlis. & incarnatus eſt de ſpiritu ſancta & Maria uirgine, & homo factus eſt. Crucifixusq́; pro nobis ſub Põtio Pilato & paſſus & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlos, & ſedet à dextris patris. Et iterum uenturus eſt cum gloria iudicare uiuos & mortuos, cuius regni non erit finis,

λος, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον τὸ ζωοποι
όν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορευόμενον
τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον, καὶ συν
δοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν
εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκ-
κλησίαν. ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν. προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν, καὶ ζωὴν τοῦ
μέλλοντος αἰῶνος.

nis. Et in ſpiritũ ſanctum Dominũ uiuifi
cantem, qui ex patre & filio procedit, qui
cum patre & filio ſimul adoratur, & con-
glorificatur. Qui locutus eſt per prophe-
tas. In unam ſanctam catholicam & apo-
ſtolicam eccleſiam. Confiteor unũ bapti-
ſma in remiſsionem peccatorum. Expe-
cto reſurrectionem mortuorum, & uitam
uenturi ſeculi.

Ἀποφθέγματα Περιάνδρου.

Sententiæ Periandri.

Πᾶσιν ἀρέσκε. Omnibus placeas.
Καλὸν ἡσυχία. Bona quies.
Ἐπισφαλὲς προπέτεια. Periculoſa temeritas
Αἰεὶ αἱ μὲν ἡδοναὶ θνηταί.
Semper uoluptates corruptibiles.

φίλοις